

GRAN KOMMUNE

Postboks 41

2714 JAREN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Ingrid Skauge-Skogheim, 62 55 11 30

Lovlighetskontroll av vedtak i sak 62/24 - Utredning av ny barnehage- og skolestruktur i Gran kommune

Det vises til oversendelse fra Gran kommune av 30.8.24, samt andre dokumenter mottatt i saken.

Kommunestyrerepresentantene Jul Tore Kittelsrud, Hilde Kristin Smerud, Olav Halgeir Nordli, Trond Rieb, Inger Lise Stiang og Roger Nyhus fremmet 17.6.24 krav om lovlighetskontroll av kommunestyrets vedtak av 30.5.24 i sak 62/24.

Lovlighetsklagen ble behandlet av kommunestyret 29.8.24 i sak 80/24. Vedtaket ble opprettholdt og saken ble oversendt Statsforvalteren i Innlandet for lovlighetskontroll den 30.8.2024.

Statsforvalterens vedtak:

Gran kommunestyre sitt vedtak i sak 62/24 av 30.5.24, er lovlig.

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret i Gran kommune fattet 30.5.24 følgende vedtak i sak 62/24:

«Skole:

1. Kommunestyret vedtar Hovedkonsept 1, 4 av 7 barneskoler beholdes. Grymyr, Sanne og Moen skoler legges ned.
2. Kommunestyret vedtar å innstille muligheten for fritt skolevalg inntil ny forskrift om kretsgrenser er vedtatt høsten 2024.
3. Kommunestyret vedtar at rådmannen kommer tilbake med sak angående etterbruk av skolebygg.
4. Kommunestyret ønsker ikke at kommunale skolebygg brukes til private skoleformål, og ber rådmannen igangsette et arbeid med omregulering av eventuelt nedlagte skoler/tomter.
5. Kommunestyret forutsetter at det legges stor vekt på å få til fleksible overgangsordninger ved gjennomføring av avvikling av skoler. Hensyn som å unngå å splitte eksisterende klasser så langt som mulig, at søsken kan gå på samme skole og trygging av skoleveg ved gjenværende skoler skal tillegges stor vekt. Det må tas høyde for at tiltak for å sikre en best mulig overgang for berørte elever vil kreve noe ressurser i første del av kommende økonomiplanperiode.

6. Det skal legges til rette for at elever fra Grymyr og Sanne krets som ønsker det skal kunne gå på Gran ungdomsskole i framtiden. Fritt skolevalg opprettholdes i barne- og ungdomsskoletrinnene i Gran kommune etter at nye kretsgrenser er vedtatt.

Barnehage:

7. Kommunestyret vedtar å legge ned Gran natur- og familiebarnehage avdeling Vesleskogen. Friluftstilbudet flyttes til Bjørklund barnehage.
8. Kommunestyret vedtar å samordne ledelsen i Bjoneroa barnehage og Bjoneroa skole. Rådmannen utreder muligheten for samlokalisering.
9. Kommunestyret vedtar å videreføre barnehagedriften ved Grymyr oppvekstsenter selv om skolen legges ned.»

Krav om lovlighetskontroll av vedtaket ble fremmet 17.6.24. Klagerne oppstiller seks punkter i sin klage:

1. Barnets beste er ikke forsvarlig utredet.
2. Rådmannen og kommunestyret har ikke innhentet eller gjort seg kjent med sentrale parters synspunkter i forbindelse med forslag om nedleggelse av tre navngitt skoler.
3. Gran kommune gjør skolekretsavklaringer til sentrale premisser i skolenedleggelsen.
4. Feil beregning av kapasitet og elevtallsutvikling for enkelte av skolene som har betydning for konklusjonen.
5. Økonomiske forhold er mangelfullt utredet.
6. Samfunnsmessige virkninger av endringene er ikke vurdert.

Det vises ellers til det som kommer frem av saksdokumentene.

Klagen omtaler kun den delen av vedtaket som gjelder skolestrukturen, ikke barnehagestrukturen. Statsforvalteren avgrensar derfor lovlighetskontrollen til å omhandle den delen av vedtaket som gjelder skolestrukturen.

Generelt om lovlighetskontroll:

Det følger av kommuneloven (kompl.) § 27-1 at tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget sammen kan kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig. Myndigheten til å foreta lovlighetskontroll av kommunale vedtak er delegert til Statsforvalteren. Ordningen med lovlighetskontroll er begrunnet i hensynet til økt rettssikkerhet, å fremme tillit til forvaltningen, samt å sikre faglig kvalitet på forvaltningens avgjørelser.

Et krav om lovlighetskontroll av et kommunalt vedtak må fremmes av minst tre medlemmer av kommunestyret. Videre må klagen fremmes innen tre uker fra vedtaket ble truffet, jf. kompl. § 27-1.

Som utgangspunkt er det kun vedtak som avgjør realiteten i en sak som kan bringes inn for lovlighetskontroll. Videre er det bare de forvaltnings- og offentlighetsrettslige sidene ved en avgjørelse som kan kontrolleres, og ikke de rent privatrettslige sidene.

Ved en lovlighetskontroll skal Statsforvalteren ta stilling til om vedtaket

- a) Har et lovlig innhold (materiell kompetanse)
- b) Er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak (personell kompetanse)
- c) Har blitt til på lovlig måte (prosessuell kompetanse).

Lovlighetskontrollen kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken, jf. koml. § 27-3 andre ledd.

Lovlighetskontroll innebærer ikke myndighet til å fatte nytt vedtak i saken, men bare til å oppheve kommunens vedtak dersom det er ugyldig, jf. § 27-3 fjerde ledd. Ugyldighet er betinget av at det foreligger feil ved den materielle, personelle eller prosessuelle kompetansen. Feil ved den personelle eller prosessuelle kompetansen fører imidlertid ikke automatisk til ugyldighet. Her følges prinsippet i forvaltningsloven (fvl.) § 41, om at vedtaket likevel er gyldig dersom det er grunn til å tro at feilen ikke kan ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Statsforvalteren har i behandlingen av saken gjennomgått dokumentene oversendt av kommunen, samt dokumenter som er tilgjengelig på kommunens nettsider i forbindelse med saken.

Statsforvalterens vurdering:

Er de formelle vilkårene for å foreta lovlighetskontroll oppfylt?

Kravet om lovlighetskontroll er fremmet av seks faste kommunestyrerepresentanter og det er fremmet innen fristen på tre uker.

Vedtaket kommunestyrerepresentantene ønsker lovlighetskontrollert er fattet av kommunestyret, og er dermed et vedtak som kan kontrolleres etter koml. § 27-1. Kravet er fremsatt for og behandlet av kommunestyret.

Statsforvalteren anser de formelle vilkårene for å foreta lovlighetskontroll som oppfylt.

Har vedtaket lovlig innhold?

Denne delen av vedtaket retter seg mot vedtakets innhold. Vedtaket må ikke stride mot gjeldende rett.

Hverken opplæringsloven (oppl.) eller annet regelverk har innholdsmessige regler for endring av skolestruktur, det vil si regler for når det er lovlig eller ulovlig å legge ned eller opprette en skole. Avgjørelse knyttet til skolestruktur ligger i kjerneområdet av den kommunale handlefriheten. En avgjørelse må bygge på kommunestyrets økonomiske, politiske og samfunnsmessige prioriteringer.

Kommunen står fritt til å bestemme om den vil utarbeide en forskrift om skolekretsgrenser. I kommuner hvor det er gitt forskrift om skolekretsgrenser må det i tillegg til vedtak om nedleggelse også skje en etterfølgende endring av denne forskriften. Når sak om endring av forskrift om skolekretsgrenser skal behandles, kommer forvaltningsloven (fvl.) kapittel VII til anvendelse. Dette betyr at berørte må få uttale seg før forskriften vedtas, endres eller oppheves, dette gjelder blant annet foreldrerådet eller samarbeidsutvalget, samt andre berørte institusjoner og organisasjoner. Når kommunen har gitt forskrift om skolekretsgrenser kan kommunen velge to fremgangsmåter: nedleggelse og forskriftsendring som to separate saker, eller nedleggelse og forskriftsendring som én og samme sak.

Gran kommune har gitt forskrift om skolekretsgrenser og kommunestyret har valgt å behandle sakene som to separate saker. Kommunen behandler da først et vedtak om nedleggelse og deretter en forskriftsendring som følge av nedleggelsen. Avgjørelsen om selve nedleggelsen må dermed følge ulovfestede forvaltningsrettslige prinsipper om at saken skal være tilstrekkelig opplyst før forvaltningen treffer vedtak. Dette vurderes under overskriften «Er vedtaket blitt til på lovlig måte».

Delkonklusjon:

Statsforvalteren finner at vedtaket har et lovlig innhold, jf. koml. § 27-3 første ledd bokstav a.

Er vedtaket fattet av riktig myndighet?

Det som skal kontrolleres her er om avgjørelsesorganet hadde myndighet til å treffe avgjørelsen.

I koml. § 5-3 andre ledd står det at kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen hvis ikke annet følger av lov. Kommunestyret er riktig myndighet til å fatte et slikt vedtak.

Delkonklusjon:

Statsforvalteren finner at vedtaket er fattet av riktig myndighet, jf. koml. § 27-3 første ledd bokstav b.

Er vedtaket blitt til på lovlig måte?

Det som kontrolleres her er om saksbehandlingsreglene er blitt fulgt. Dette gjelder alle regler for saksbehandling som fremgår av kommuneloven og forvaltningsloven, men også eventuelle saksbehandlingsregler i særlovgivningen. I tillegg må ulovfestede prinsipper for god forvaltningsskikk være fulgt.

Prinsippet om forsvarlig utredning

Det følger av fvl. § 17 at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtaket treffes. Dette er et sentralt forvaltningsrettslig prinsipp. Selv om § 17 etter lovens systematikk bare gjelder direkte for enkeltvedtak, er det ikke tvilsomt at bestemmelsen er uttrykk for et generelt prinsipp om forsvarlig utredning som gjelder for alle forvaltningsavgjørelser. Hvor store krav som skal stilles til saksutredningen, vil imidlertid avhenge av avgjørelsens karakter.

Prinsippet om at saken skal være forsvarlig utredet er også lovfestet i kommuneloven, som regulerer saksbehandlingen for vedtak som fattes i kommunestyret. Ifølge kommuneloven § 13-1 tredje ledd påhviler ansvaret for at en sak er forsvarlig utredet, kommunedirektøren. Denne regelen må sees i sammenheng med kommuneloven § 11-3 fjerde ledd som sier at et folkevalgt organ kan utsette å realitetsbehandle en sak på saklisten med alminnelig flertall. Dersom et flertall i kommunestyret vurderer at en sak ikke er forsvarlig utredet, vil de kunne fatte vedtak om å utsette saken og pålegge administrasjonen å foreta ytterligere saksforberedelser.

Saksutredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. Om bestemmelsen i koml. § 13-1 tredje ledd fremgår det av forarbeidene:

«Hva som ligger i kravet til forsvarlig utredning utover presiseringen som foreslås tatt inn, må i det vesentlige være opp til det folkevalgte organet å vurdere. Departementet kan ikke gi retningslinjer eller andre føringer for en slik vurdering. Hva som er forsvarlig vil blant annet kunne avhenge av sakens karakter, kompleksitet, tid til rådighet for utredningen og så videre. Dette betyr at hvis det folkevalgte organet faktisk realitetsbehandler en sak, må det implisitt legges til grunn at organet vurderte det slik at saken var forsvarlig utredet.»

Det fremgår av rundskriv fra Utdanningsdirektoratet om behandling av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser¹ at prinsippet om at en sak skal være forsvarlig klarlagt før avgjørelse blir tatt i en sak om skolenedleggelse, blant annet betyr at kommunestyret skal ha rimelig kjennskap til synspunktene til de som berøres av nedleggelsen før et vedtak treffes. Spørsmål om skolestruktur og nedleggelse av en skole vil i stor grad berøre foreldre og nærmiljø. Skolens samarbeidsutvalg,

¹ [Behandlingen av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser | udir.no](https://www.udir.no/om-udir/utredning-og-vedtak/utredning-og-vedtak-2018-2019), punkt 3.

alternativt foreldrerådet, bør derfor få anledning til å uttale seg når det gjelder vedtak om skolestruktur. Andre som bør få anledning til å uttale seg i slike saker kan være fagforeningene for de ansatte ved skolen, grendelag og andre grupper og organisasjoner som kan ha interesse av saken. Videre bør andre brukere av skolen som vil bli påvirket av nedleggelse, andre brukerorganer ved skolene, for eksempel skolemiljøutvalg og elevråd, og samarbeidsutvalg eller foreldreråd ved andre skoler som berøres få mulighet til å uttale seg.

Øvrige avtaler og lover om medbestemmelse avtalt mellom partene forutsettes fulgt opp. Hvis endring av skolestruktur medfører endringer i skysstbehov, bør også fylkeskommunen få anledning til å uttale seg i saken.

Videre må barns rett til å bli hørt ivaretas, jf. barnekonvensjonen artikkel 12. Dette vil si at kommunen må ha lagt opp til en prosess som inviterer barn og unge til å delta. Hvordan dette er ivarettatt, og deres synspunkter, bør gjenspeiles i saksfremlegget.

Er barnets beste tilstrekkelig vurdert?

Barnets stemme:

Barnekonvensjonen stiller krav til hvordan forvaltningen forbereder en sak. Forvaltningen må sørge for at «saken er så godt opplyst som mulig», jf. forvaltningsloven § 17 første ledd ledd, før de kan treffe en avgjørelse. Når barn er part i en sak, følger det av forvaltningsloven at forvaltningen må sørge for at barnet har fått muligheten til å gi uttrykk for sin mening og at barnets mening skal tillegges vekt. Høring av elevene er dermed en sentral del av ansvaret for å opplyse saken.

Gjennomgang av dokumentene i saken for å se på hvordan barnets stemme/syn har kommet fram i utredningen viser at:

- Kommunen gjennomførte medvirkning og dialogmøte med FAU, ungdomsråd, personale i perioden mars 2023 - september 2023 og i januar 2024.
- Elevens stemme er innhentet gjennom spørreundersøkelse som er gjennomført på skolen.
- Foresatte har også besvart spørreundersøkelse.

I klagen er det anført at barnets stemme ikke i tilstrekkelig grad er innhentet. Det kan være stor variasjon, både i omfang og metoder for å innhente barnets stemme og loven gir ingen klare føringer på hvordan barn skal høres i en sak om skolestruktur. Kommunen har valgt å la alle barn fra 3. -7. trinn høres gjennom en spørreundersøkelse fremfor å bruke elevrådene. Undersøkelsen er beskrevet gjennomført på skolen der lærer har forklart bakgrunnen for spørsmålene og at dette er knyttet til skolestruktursaken. Tilbakemeldinger fra elevene viser at de er opptatt av nærskolen sin, tilgang til helsesykepleier og ikke for lang skolevei. De synes også det er veldig viktig å kunne gå eller sykle til skolen.

Selv om barna ikke er direkte spurt om det konkrete forslaget til skolestruktur, så har elevene fått mulighet til å si noe om hva som er viktig for dem. De er kjent med at spørsmålene knytter seg til en pågående skolestrukturdebatt der flere av skolene kan bli lagt ned.

Hensynet til barnets beste:

Hensynet til barnet/eleven skal være vurdert og hensyntatt i alle saker som omhandler barn. Kommunen skal utrede og legge vekt på hensynet til barnets beste i en avgjørelse om skolenedleggelse. Det følger av Grunnlovens § 104 og Barnevernkonvensjonen artikkel 3 nr. 1.

I en forvaltningsavgjørelse må kommunen vise hvordan barnets beste er identifisert og veid opp mot andre hensyn. Bestemmelsen om barnets beste er en saksbehandlingsregel.

Dokumentasjonen i saken viser at barnets beste er vurdert i flere sammenhenger og sett opp mot ulike kriterier. I rapporten fra Norconsult er det blant annet vurdert følgende momenter:

- Pedagogisk egnethet: Hvor mange av elevene vil ha tilgang til lokaler med god pedagogisk egnethet og likeverdighet mellom elevene når det gjelder fysisk læringsmiljø?
- Faglig og sosialt miljø: I hvor stor grad legger alternativene opp til skole- og klasse miljø som har hensiktsmessig størrelse for å sikre et godt faglig og sosialt miljø blant elevene?
- Pedagogiske ressurser: I hvor stor grad legger strukturen til rette for robuste fagmiljøer, profesjonsfaglige fellesskap, spesialpedagogiske team, kompetansebygging og samarbeid? I hvor stor grad får elevene likeverdige, pedagogiske rammebetingelser på tvers av skolene?

I saksfremlegget fra administrasjonen til møtene i formannskap, ungdomsråd og kommunestyret er også flere av momentene som inngår i en helhetlig barnets beste-vurdering vurdert. Dette er bl.a. elevenes opplæringstilbud, kvalitet i skolen, elevens psyko-sosiale læringsmiljø, skoleskyss og reiseavstand. I vurderingen av reiseavstand har kommunen lagt vekt på at det er korte avstander i Gran kommune og de ser at det er andre fordeler som kan veie opp denne ulempen, som for eksempel bedre og mer funksjonelle lokaler, flere barn å spille på med tanke på vennskap og flere ressurser faglig sett.

Kommunen har videre vurdert hensynet til tilhørighet og behovet for trygghet, fellesskap og vennskap når elever som har gått i samme klasse skal fordeles mellom ulike skolekretser. Kommunen ser at det på kort sikt vil være en ulempe for de elevene som blir berørt og uttaler at de i en overgangsperiode må håndtere kretsgrensene på en særlig smidig måte for å imøtekomme behovet for trygghet, fellesskap og vennskap.

Kommunen har videre vurdert ulempen med at flere må ha skoleskyss, men har vurdert at det allerede i dag er mange barn som kjøres til skolen på grunn av manglende gang- og sykkelveier rundt skolene.

Ungdomsrådet uttaler at de har vært godt informert, men ikke godt involvert og viser til at de kun delvis har fått gjennomslag for sine innspill vedr. spørreundersøkelsen. De viser også til at møtet ble gjennomført sent i prosessen og at de politiske partiene allerede hadde tatt sin avgjørelse i saken.

Spørsmålet er om innspillene er hensyntatt og om kommunestyret har hatt tilstrekkelig anledning til å vurdere innspillene.

Høringsinnspillene fra ungdomsrådet, som ble gitt i møtet i mai er ikke skriftlig behandlet av administrasjonen før politisk behandling. Høringsinnspillene var vedlagt saken i kommunestyret 30.05.2024 som grunnlag for beslutningen. Det fremkommer ikke i saksprotokollen hvordan innspillene er vurdert. Det har vært en bred debatt der flere endringsforslag er fremmet og debattert. I vedtaket er det tatt inn punkter der hensynet til barnets beste er vurdert, blant annet hensyn for å unngå å splitte eksisterende klasser, at søsken kan gå på samme skole og at trygging av skoleveg skal tillegges stor vekt. Statsforvalteren kan forstå at en manglende skriftliggjøring av behandlingen av innspillene kan gjøre det vanskelig for de som har gitt høringsuttalelse å se hvordan innspillene er vurdert ved behandlingen av saken.

Statsforvalteren vurderer at kravet om at kommunen skal vurdere og ta hensyn til hva som er best for barnet/eleven kan ivaretas selv om det ikke eksplisitt kommer frem av saksfremlegget hvordan høringsinnspill er vurdert. Det avgjørende er at avgjørelsen tas på bakgrunn av dokumenter der barnets beste er identifisert og veid opp mot andre hensyn. Barnets stemme er én del av barnets beste-vurdering. Ungdomsrådets og elevens syn må derfor vurderes og vektet opp mot andre momenter som inngår i en barnets beste-vurdering. Kommunen har synliggjort elevens stemme i utredningen og det vises til «rapport fra medvirkning knyttet til skolestruktur» der det er oppsummert hva elever har svart i spørreundersøkelsen.

Elevenes syn er dermed tatt inn i beslutningsgrunnlaget i saken. Det er imidlertid ikke synliggjort klart i dokumentene hvordan kommunen har vektet elevenes syn i barnets-beste vurderingen. Statsforvalteren har forståelse for at det da kan oppleves som at elevens stemme ikke er tatt hensyn til i vurderingen. Kommunen har imidlertid vurdert barnets beste opp mot flere kriterier og selv om vektingen av de ulike kriteriene ikke er tydelig, så viser utredningen at de har lagt større vekt på elevens opplæringstilbud, faglige sterke profesjonsfelleskap og elevens psykososiale læringsmiljø, enn f.eks. reisetid. Når det gjelder reisetid har kommunen vurdert at det er korte avstander i Gran kommune og at de ser at det er andre fordeler som kan veie opp denne ulempen, som for eksempel bedre og mer funksjonelle lokaler, flere barn å spille på med tanke på vennskap og flere ressurser faglig sett.

Momentene som inngår i en barnets beste-vurdering er vurdert på flere steder i utredningen. Kommunen har konkludert med at de vurderer at en ny skolestruktur som står seg over tid, og bidrar til forutsigbarhet for barn og unge i kommunen, vil være til barnas beste.

Etter en gjennomgang av sakens dokumenter er Statsforvalterens vurdering at Gran kommune har sikret en forsvarlig håndtering av hensynet til barnets beste og at barnets stemme har kommet fram i saken. Barnets beste som et grunnleggende hensyn er vurdert i utredningen. Det har vært lagt til rette for flere muligheter til å høre elevene og få med deres synspunkter og innspill i denne prosessen.

Vurdering av om saken er forsvarlig utredet

Hva som kreves for at saken skal være forsvarlig utredet må ses opp mot at hverken opplæringsloven eller annet lovverk har prosessuelle regler for endring av skolestruktur og skolenedleggelse, utover det som fremgår av rundskriv Udir-2-2012 punkt 3, som nevnt ovenfor.

Om saksutredningen i Gran kommune

Saken om endring av barnehage- og skolestrukturen i Gran kommune er et arbeid som har pågått over noe tid. Det vises her blant annet til tilstandsanalysen som ble gjennomført i 2021. Deretter ble det i 2023 gjennomført informasjonsmøter og dialog før kommunestyret samme år vedtok at det skulle settes i gang en utredning av barnehage- og skolestrukturen. Kommunen engasjerte Norconsult som ferdigstilte sin rapport i april 2024. Norconsult utarbeidet rapport om strukturutredning barnehage og skole datert 12.4.24 og vedlegg til rapporten kalt «Barnehage- og skolebeskrivelser med kapasitets- og egnethetsanalyser» datert 19.4.24.

Det fremgår av rapporten at Norconsult har vurdert kapasiteten i barnehagene og barneskolene i Gran kommune og at dette er brukt som grunnlag for å vurdere en justering av antall skoler og barnehager. Det fremgår at det også er gjort en vurdering av funksjonell egnethet for barneskolene og de kommunale barnehagene. Hovedfokuset med utredningsarbeidet har vært å tilpasse tjenestetilbudet etter behov og befolkningsutvikling, utrede økonomien med tanke på både drift og

investeringer innenfor sektoren og benytte eksisterende bygningsmasse best mulig og vurdere mulighet for etterbruk av bygningsmassen.

Dagens skolestruktur består av 7 barneskoler, 1 kombinert barne- og ungdomsskole (Bjoneroa) og 2 ungdomsskoler (Brandbu og Gran). Bjoneroa har etter bestilling fra kommunen ikke vært en del av strukturendringen, dette gjelder også de to ungdomsskolene. De syv barneskolene er Brandbu, Fredheim, Grymyr, Jaren, Moen, Sanne og Trintom. Kommunen har videre bestemt at skolene Brandbu og Trintom skal beholdes da disse er nye og vurdert som i stor grad egnet både pedagogisk og teknisk. Således er det skolene Fredheim, Grymyr, Jaren, Moen og Sanne som har vært aktuelle for nedlegging.

Norconsult har i sin rapport gjennomgått 4 konsepter:

- Konsept 0: Uendret skolestruktur
- Hovedkonsept 1: Beholde 4 av 7 skoler
  - o Skolene Moen, Sanne og Grymyr avhendes
- Hovedkonsept 2: Beholde 5 av 7 skoler
  - o Skolene Moen og Sanne avhendes
- Hovedkonsept 3: Beholde 6 av 7 skoler
  - o Moen skole avhendes.

Norconsult anbefaler konsept 1 i sin rapport.

Rapporten ble presentert for kommunestyret 25.4.24 før kommunestyret behandlet saken 30.5.24.

Statsforvalterens oppfatning er at barnehage- og skolestruktursaken i Gran har vært gjenstand for en langvarig og omfattende behandling i kommunen.

Statsforvalteren finner at kravet til forsvarlig utredning i denne saken er oppfylt.

Kan kommunen inkludere skolekretsavklaringer i saken om ny barnehage- og skolestruktur?

Klagerne skriver at kommunen har lagt opp til at nedleggelse av skole og forskriftsendring om skolegrenser skal være to separate saker, men at skolekretsgrenser og skolenedleggelse fortsatt blandes sammen i innstillingen. Videre fremgår det av klagen at rådmannen ved flere anledninger har framholdt overfor kommunestyret at nedleggelse av skoler ikke skal ut på høring, men at det vil komme en sak om skolekretsgrenser senere og at denne skal ut på høring. Det fremgår at saken i kommunestyret allikevel dreide seg om både skolenedleggelse og om omfattende endring av skolekretser over hele kommunen.

Statsforvalteren vurderer at selv om saken om forskriftsendring om skolekretsgrenser skal behandles i egen sak, er vurderingene rundt hvordan skolekretsgrensene kan endres, relevant i saken om skolenedleggelse. Opplysninger om skolekretsgrenser vil kunne være til hjelp i vurderingen av hvilke skoler som bør eller ikke bør legges ned. Saken om endring av forskrift om skolekretsgrenser vil uansett måtte behandles etter reglene om forskriftsendring når dette behandles i egen sak.

Beregninger av kapasitet, økonomiske forhold og samfunnsmessige virkninger

Det er i klagen framholdt usikkerhet knyttet til både kapasitetsbeskrivelsene og elevtallsframskrivningene, utredningen som er gjort av de økonomiske forholdene, samt vurderingene som er gjort av de samfunnsmessige virkningene av endringene.

Statsforvalteren kan ikke se at det fremkommer opplysninger som tilsier at tallmaterialet ikke er forsvarlig utredet. Vi har her lagt vekt på at kommunestyret selv har vurdert at saken er forsvarlig utredet. Kommunestyret kunne ha valgt å utsette saken til et senere møte for å få en tilleggsutredning, dersom de mente at de ikke visste nok om saken.

Når det gjelder de samfunnsmessige virkningene har kommunen i saksfremlegget blant annet vurdert konsekvenser i forbindelse med avstand til skolen og skoleskyss, trafikkisikkerhet og fritidsaktiviteter. Dette har videre vært en del av vurderingen av at kommunen skal ha en desentralisert barnehage- og skolestruktur, noe som igjen blant annet henger sammen med at ingen skal få for lang reisevei til skolen. Statsforvalteren vurderer at kommunen i sin behandling av saken har vurdert de samfunnsmessige virkningene av vedtaket.

Medvirkning

Det anføres at rådmannen og kommunestyret ikke har innhentet eller gjort seg kjent med sentrale parter synspunkter i forbindelse med forslag om nedleggelse av tre navngitt skoler. Det skrives blant annet i klagen at spørreskjemaundersøkelsen ikke knyttet seg til konkrete forslag om nedleggelse eller konkrete modeller for fremtidig skolestruktur i Gran kommune, men kun inneholdt spørsmål av generell karakter.

Det er ikke et lovkrav at en sak om endring av skolestruktur skal sendes på høring, men det er et forvaltningsrettslig prinsipp at en sak skal være forsvarlig klarlagt før avgjørelsen blir tatt. I en sak om skolenedleggelse betyr dette at kommunestyret skal ha rimelig kjennskap til synspunktene til de som berøres av nedleggelsen før et vedtak treffes. Videre fremgår det av rundskriv om behandling av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser at skolens samarbeidsutvalg, alternativt foreldrerådet, bør få anledning til å uttale seg. Videre bør fagforeningene, grendelag og andre organisasjoner, andre brukere av skolene, brukerorganer ved skolene, eksempelvis elevråd og skolemiljøutvalg og samarbeidsutvalg eller foreldreråd få anledning til å uttale seg.² Det finnes ikke lov- eller forskriftsbestemte regler for hvor lang fristen for å uttale seg skal være i saker om skolestruktur, men kommunene anbefales å benytte to måneders høringsfrist³. Det fremkommer av rundskrivet under pkt. 3 at «Utdanningsdirektoratet anbefaler at det sees hen til disse retningslinjene også når lokale forslag om endring av skolestruktur skal utarbeides».

Det fremgår av dokumentasjonen at det har vært gjennomført medvirkningsmøter med FAU og ansatte ved de syv berørte barneskolene, møter med ungdomsrådet med orientering om skolestruktur, eget medvirkningsmøte med ungdomsrådet og folkemøte. Videre ble det gjennomført en spørreundersøkelse som gikk ut til elevene fra 3.-7. trinn, ansatte og foresatte ved de syv barneskolene, samt spørreundersøkelse som ble sendt ut til lag og foreninger som er faste leietakere av skolene. Det ble blant annet sendt ut informasjon om spørreundersøkelsen og informasjonsmøter via Transponder.

Kommunen har også en egen informasjonsside på hjemmesiden som kun omhandler barnehage- og skolestruktursaken. Via denne siden kan man holde seg orientert om arbeidet med saken, hva som har skjedd, hva som skjer fremover og spørsmål som er stilt i saken. Man kan her blant annet lese at det man i arbeidet med barnehage- og skolestrukturen skal undersøke er hvilke kommunale barnehager og hvilke barneskoler man fortsatt skal ha i fremtiden. Videre fremgår det at det er særlig fem skoler kommunen vil se nærmere på og at dette er Jaren, Moen, Sanne, Fredheim og Grymyr. Det har således vært kjent hvilke skoler som er «i spill» og dermed i fare for å kunne legges

² [Behandlingen av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser | udir.no](https://www.udir.no/om-udir/utredning-og-vedtak/behandlingen-av-saker-om-skolenedleggelse-og-kretsgrenser)

³ [Behandlingen av saker om skolenedleggelse og kretsgrenser | udir.no](https://www.udir.no/om-udir/utredning-og-vedtak/behandlingen-av-saker-om-skolenedleggelse-og-kretsgrenser)

ned. Det fremgår at disse fem skolene kan bli direkte berørt hvis skolestrukturen endres og at også Brandbu og Trintom vil kunne bli indirekte berørt ved at de må ta i mot flere elever hvis skolestrukturen endres.

Kommunen har ikke eksplisitt sendt saken om endring av barnehage- og skolestrukturen «ut på høring», men informasjon om saken har ligget tilgjengelig på kommunen sine sider, samt at det er gitt informasjon i møter. Det har via møtene vært mulig å komme med innspill og spørsmål og det har også vært anledning til å sende inn skriftlige innspill til kommunen. Som det fremgår av Utdanningsdirektoratets veileder⁴ skal saken være forsvarlig klarlagt før avgjørelsen blir tatt og at dette betyr at kommunestyret skal ha rimelig kjennskap til synspunktene til de som berøres av nedleggelsen før et vedtak treffes. Det er ulike måter å sikre medvirkning i en skolestruktursak. Høring er en av dem, men det er som sagt ikke et krav i loven at det skal gjennomføres en høring.

Resultatene av medvirkningen er oppsummert i eget dokument som var vedlagt saken til kommunestyret, denne synliggjør de ulike synspunkter som er kommet fram i prosessen. Statsforvalteren vil likevel påpeke at dette dokumentet er veldig overordnet og skjematisk. Det kunne vært en fordel om synspunkter fra deltagere på disse arenaene kom tydeligere fram og at innspill og diskusjoner fra de møtene som er gjennomført ble dokumentert gjennom referater eller annet. Dette ville kunnet skape bedre tillit til prosessen og avgjørelsen. Kommunen bes merke seg dette til senere prosesser.

Statsforvalteren vurderer at Gran kommune har sikret tilstrekkelig medvirkning i denne saken. Det vurderes at kommunen har sikret medvirkning ved å gjennomføre flere informasjons- og medvirkningsmøter, gjennomføre spørreundersøkelse, samt å ha informasjon om saken lett tilgjengelig på kommunens hjemmesider. Medvirkningen har således vært tilstrekkelig.

Delkonklusjon:

Statsforvalteren mener på bakgrunn av dette at vedtaket har blitt til på lovlig måte, jf. koml. § 27-3 første ledd bokstav c.

Konklusjon:

Statsforvalteren finner at Gran kommunestyre sitt vedtak i sak 62/24 av 30.5.24 er lovlig.

Med hilsen

Katrine Tømmerdal Nordby (e.f.)
fungerende avdelingsdirektør

Ingrid Skauge-Skogheim
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Inger Lise Stiang
Jul Tore Kittelsrud

---

⁴ [Behandlingen av saker om skolenedleggelser og kretsgrenser | udir.no](https://udir.no), punkt 3.